

Sygn. akt IV CSK 335/19

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Budowlano-Montażowego "E. " Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w E.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej Budownictwa Wielorodzinnego "[...]" w E.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 lutego 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 marca 2018 r., sygn. akt I AGa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód Przedsiębiorstwo Budowlano-Montażowe „E.” sp. z o.o. E. domagał się zasądzenia od strony pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej Budownictwa Wielorodzinnego „[...]” w E. zasądzenia kwoty 171.356,67 zł z tytułu odsetek ustawowych od nieterminowo regulowanych należności wynikających z umowy o roboty budowlane. Pozwana powołała się na potrącenie z dochodzoną kwotą przysługującej wobec powoda wierzytelności z tytułu kar umownych za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy. Wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2017 r. Sąd Okręgowy w G. uwzględnił w całości powództwo. Po rozpoznaniu apelacji strony pozwanej Sąd Apelacyjny, wyrokiem z dnia 14 marca 2018 r. zmienił wyrok Sądu

Okręgowego w ten sposób, że obniżył zasądzoną w nim należność do kwoty 85.682,84 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. oraz oddalił powództwo i apelację pozwanej w pozostałej części. W związku ze skargą kasacyjną strony pozwanej od tego wyroku należy przypomnieć, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Strona pozwana oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na oczywistej zasadności skargi motywowaną rażącym naruszeniem art. 484 § 2 k.c. w zw. z art. 471 k.c. w zw. z art. 6 k.c. polegającym na dokonaniu miarkowania kary umownej w ramach kwoty zgłoszonej do potrącenia przez pozwaną w sytuacji, w której w ustalonym stanie faktycznym nie było okoliczności uzasadniających uznanie kary umownej za rażąco wygórowaną, a nadto w sposób oczywisty można było dostrzec, iż nie doszło do spełnienia przez powoda świadczenia w znacznej części w sposób gwarantujący zaspokojenie interesu pozwanej. Skarżąca podniosła również w ramach tej przesłanki, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącym naruszeniem przepisów postępowania, mającym wpływ na wynik sprawy, a to art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, art. 278 § 1, art. 227 i art. 328 § 2 k.p.c. polegającym na akceptacji

ustaleń Sądu Okręgowego zaczepionych zarzutem apelacyjnym wadliwie nieuwzględnionym, dotyczącym oparcia ustaleń na opinii biegłego sporządzonej poza zakresem jego specjalności, wymagających zasięgnięcia dowodu z opinii innych biegłych, czego wyrazem są oczywiste sprzeczności w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na tej przyczynie kasacyjnej nakładało na skarżącą powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Oczywiście tego naruszenia polega na tym, że jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania poszerzonej analizy istotnych dla wyniku sprawy przepisów. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza zarzutów strony pozwanej o ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Pozwana powołała się w pierwszym rzędzie na rażące naruszenie przepisów prawa materialnego ze względu na dokonanie miarkowania kary umownej, pomimo tego, że w ustalonym przez Sąd Okręgowy i zaakceptowanym przez Sąd Apelacyjny stanie faktycznym nie było okoliczności uzasadniających zmniejszenie kary umownej na podstawie art. 484 § 2 k.c. Zauważyć jednak należy, że argumentacja zawarta we wniosku stanowi jednak w istocie polemikę z dokonaną przez Sąd Apelacyjny oceną ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych a nie wskazuje na brak ustaleń faktycznych pozwalających na dokonanie tej oceny. Trafnie przy tym wskazuje skarżąca, że miarkowanie kary

umownej zastrzeżonej na wypadek zwłoki w spełnieniu całości świadczenia ze względu na wykonanie przez dłużnika zobowiązania w znacznej części zależy od konkretnych okoliczności faktycznych, które pozwalają ocenić czy, i ewentualnie w jakim stopniu, częściowe wykonanie robót przed popadnięciem w zwłokę zaspokajało interes wierzyciela (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., II CSK 318/10, OSNC-ZD 2011, nr 4, poz. 80). Nie może to jednak świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skoro z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny ten interes rozważył, w szczególności odnosząc się do okoliczności uzyskania przez pozwaną pozwolenia administracyjnego na użytkowanie budynku A w dniu 9 lutego 2011 r. oraz rozpoczęcia wprowadzania użytkowników do wybudowanych lokali oraz rozpoczęcia pobierania z tego tytułu opłat przez pozwaną. Przeciwnie tezie skarżącej o oczywistej zasadności skargi na tej podstawie świadczy także wywód Sądu Apelacyjnego wyjaśniający również wysokość kwoty miarkowania, w którym Sąd ten odwołał się, na tle konkretnych okoliczności faktycznych, do takich istotnych kryteriów miarkowania jak istnienie szkody po stronie wierzyciela, przyczyny opóźnienia, stopień winy dłużnika, stopień naruszenia interesu wierzyciela.

Brak również podstaw do przyjęcia, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie powołanych przepisów prawa procesowego. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny wydał orzeczenie reformatoryjne, dokonując częściowo odmiennej oceny ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego. Sąd ten uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym opinia biegłej z zakresu budownictwa, analizowany w powiązaniu z treścią umowy oraz przy uwzględnieniu rozkładu ciężaru dowodu co do zwolnienia powoda z odpowiedzialności za powstałe opóźnienie, nie dostarczył podstaw do zwolnienia powoda z takiej odpowiedzialności w zakresie, w jakim opóźnienie to było przedmiotem badania w postępowaniu sądowym, w związku z czym rozważeniu podlegał wniosek powoda o miarkowanie kary umownej. Według Sądu Apelacyjnego, w świetle kwestionowanej przez pozwaną w skardze kasacyjnej opinii biegłej, nie można mówić o udowodnieniu przez powoda, a co najwyżej o uprawdopodobnieniu, że do opóźnienia z uwagi na warunki

pogodowe i zaniechania pozwanej w regulowaniu faktur doszło z przyczyn nieleżących po jego stronie. Wbrew twierdzeniom skarżącej, ustalenia co do warunków pogodowych w spornym okresie i zaległości pozwanej w płatnościach nie wynikały tylko z opinii biegłej z zakresu budownictwa, a z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny dokonał samodzielnej oceny tych okoliczności na tle obowiązków stron wynikających z zawartej przez nie umowy, uznając, że obie strony nie postępowały zgodnie z łączącą je umową. Wobec powyższego, brak podstaw do przyjęcia, że skarżąca wykazała we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, że doszło do rażącego naruszenia wskazanych przepisów prawa procesowego ze względu na oparcie ustaleń na opinii biegłego sporządzonej poza zakresem jego specjalności czy też na rzekome sprzeczności w uzasadnieniu orzeczenia.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji.

jw